

1. marts 2019

Internt notat til frivillige og ansatte i Dansk Flygtningehjælp

De nye lovændringer på udlændinge- og integrationsområdet (L140), der blev fremsat i forlængelse af finanslovsaftalen 2019, blev vedtaget i Folketinget den 21. februar 2019. Loven træder i kraft den 1. marts 2019, men dele af loven træder dog i kraft på forskellige tidspunkter over de næste to år (Lov nr. 174 af 27/02/2019).

Dansk Flygtningehjælp har afgivet et kritisk høringssvar, hvor vi bl.a. påpeger, at det øgede fokus på midlertidighed og hjemsendelse, nedsættelsen af integrationsydelsen for visse grupper og ophævelsen af retten til en permanent bolig skaber usikkerhed, bekymringer og lægger et yderligere pres på flygtninge og familiesammenførte til flygtninge. Høringssvaret kan læses her: <https://flygtning.dk/media/5159959/hoeringssvar.pdf>

I dette notat orienteres om de væsentligste ændringer, som har betydning for flygtninge og familiesammenførte til flygtninge. Notatet dækker derfor *ikke* alle lovændringer.

Midlertidighed

Ifølge den nye lov skal der være større fokus på midlertidighed og hjemsendelse af flygtninge, når beskyttelsesbehovet ikke længere er til stede. Det betyder bl.a., at der sker ændringer i forhold til flygtninge og familiesammenførtes opholdstilladelser.

Kort om de forskellige typer opholdstilladelser på baggrund af asyl

Det er udlændingeloven, som definerer, hvem der kan anerkendes som flygtninge i Danmark og få én af tre typer beskyttelse afhængigt af deres individuelle sag. De beskrives helt kort her af hensyn til forståelsen i det følgende.

Udlændingelovens § 7, stk. 1 (konventionsstatus)

Flygtninge kan tildeles konventionsstatus efter udlændingelovens § 7, stk. 1, hvis den pågældende er forfulgt på grund af race, religion, nationalitet, socialt tilhørsforhold eller politiske holdninger og dermed opfylder betingelserne i FN's Flygtningekonvention. Tilsvarende gælder for kvoteflygtninge med opholdstilladelse efter udlændingelovens § 8, stk. 1.

Udlændingelovens § 7, stk. 2 (beskyttelsesstatus)

Flygtninge kan få beskyttelsesstatus efter udlændingelovens § 7, stk. 2, hvis de ikke opfylder betingelserne i FN's Flygtningekonvention, men risikerer fx dødsstraf, tortur eller anden umenneskelig eller nedværdigende behandling ved tilbagevenden til hjemlandet. Bestemmelsen er udformet i overensstemmelse med bl.a. artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK). Tilsvarende gælder for kvoteflygtninge med opholdstilladelse efter udlændingelovens § 8, stk. 2.

Udlændingelovens § 7, stk. 3 (midlertidig beskyttelsesstatus)

Flygtninge kan få midlertidig beskyttelsesstatus efter udlændingelovens § 7, stk. 3 under henvisning til, at de generelle forhold i flygtningens hjemland er præget af vilkårlig voldsudøvelse og overgreb på civile, hvilket gør situationen i hjemlandet så alvorlig, at personen er i risiko ved blot at være tilstede i landet.

Alle opholdstilladelser til flygtninge og familiesammenførte til flygtninge har altid være midlertidige til at starte med. Man har så efter en årrække kunnet søge om permanent opholdstilladelse, når man har opfyldt en række betingelser.

Indtil nu er opholdstilladelser efter § 7, stk. 1 og stk. 2. og opholdstilladelser til familiesammenførte til dem givet **med mulighed** for varigt ophold. Opholdstilladelser efter § 7, stk. 3 og opholdstilladelser til familiesammenførte til dem givet **med henblik på** midlertidigt ophold.

Nye regler vedr. opholdstilladelser

Pr. 1. marts.2019: Alle typer opholdstilladelse til flygtninge og familiesammenførte til flygtninge gives fremadrettet **med henblik** på midlertidigt ophold.

Pr. 1. juli 2019: Alle flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, der har fået opholdstilladelse før 1. marts 2019, betragtes som om de har fået ophold **med henblik** på midlertidigt ophold. Dog ikke hvis man har fået permanent opholdstilladelse.

Inddragelse og nægtelse af forlængelse

Ifølge de hidtidige gældende regler kan udlændingemyndighederne jf. udlændingelovens § 19 inddrage opholdstilladelser givet på grund af asyl, hvis der er sket ændringer i de generelle forhold i hjemlandet eller ændringer i flygtninges egne forhold, som betyder at flygtningen ikke længere er i risiko i hjemlandet. Opholdstilladelsen kan også inddrages, hvis den er opnået ved svig uanset hvor længe flygtningen har været her, og hvis flygtningen rejser til hjemlandet indenfor de første 10 år efter første opholdstilladelse er givet. Den nye lov ændrer ikke ved dette.

Den nye lovændring indebærer, at der ved en sådan inddragelse/nægtelse af forlængelse ikke længere skal tages det samme hensyn til udlændingens tilknytning til det danske samfund i form af fx alder, helbred, familie, arbejde, uddannelse og tilknytning til hjemlandet. Det er det, der kaldes § 26 hensyn efter udlændingelovens § 26.

Pr. 1. marts 2019 erstattes § 26 for flygtninge og familiesammenførte til flygtninge af en ny § 19a i udlændingeloven. I den nye § 19a fremgår det, at flygtninge og familiesammenførte til flygtninge som udgangspunkt skal have inddraget eller nægtet forlængelse af deres opholdstilladelse, når beskyttelsesbehovet ikke længere er til stede. Når § 26 erstattes af § 19a bliver konsekvensen, at flygtningens tilknytning til Danmark får mindre betydning i en sag om inddragelse/nægtelse af forlængelse.

De danske udlændingemyndighederne skal fortsat vurdere hver enkelt sag om inddragelse ud fra Danmarks internationale forpligtelser herunder FN's Flygtningekonvention, Den Europæiske

Menneskerettighedskonvention og praksis hos Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD).

Det betyder, at danskkundskaber, arbejde, uddannelse, familie og tilknytning til Danmark fortsat spiller en rolle for muligheden for at blive i Danmark uanset om det handler om inddragelse eller nægtelse af forlængelse. Som nævnt ovenfor vil betydningen af tilknytning i sager om inddragelse og nægtelse af forlængelse blive mindre end tidligere, men vi ved endnu ikke præcist, *hvor* meget mindre vægt der vil være på tilknytningen.

Der er en forventning om, at de flygtninge, der er meddelt beskyttelsesstatus under *henvisning til de generelle forhold i hjemlandet* (§ 7, stk. 3), som hovedregel oftere vil blive omfattet af de nye ændringer, end de flygtninge, der er meddelt beskyttelse under *henvisning til individuelle forhold* (§ 7, stk. 1 og 2). Familiesammenførtes opholdstilladelse er knyttet an til den flygtning, som de er familiesammenført til, hvorfor deres situation som udgangspunkt vil følge flygtningen

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at sige, hvordan praksis bliver på området, da det afhænger af mange faktorer, så som udviklingen i de aktuelle oprindelseslande, udlændingemyndighedernes fortolkning og praksis, samt praksis hos Flygtningenævnet og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

I forhold til permanent opholdstilladelse

Loven ændrer **ikke** på, at flygtninge og familiesammenførte til flygtninge fortsat har mulighed for at søge om permanent opholdstilladelse, når betingelserne herfor er opfyldt jf. udlændingelovens § 11. Det gælder uanset om de har en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, stk. 1, stk. 2, stk. 3 eller § 8.

Loft over familiesammenføring

Med loven etableres en mulighed for aktivering af et såkaldt familiesammenføringsloft dvs. en månedlig grænse for antallet af familiesammenføringstilladelser til herboende flygtninge. Loftet kan kun aktiveres i helt særlige tilfælde og vil i så fald blive aktiveret administrativt af udlændinge- og integrationsministeren. Loftet omfatter familiesammenføring til alle grupper af flygtninge, dvs. både konventionsflygtninge, udlændinge med beskyttelsesstatus, udlændinge med midlertidig beskyttelsesstatus og kvoteflygtninge efter udlændingelovens §§ 7 og 8.

Formålet er ifølge lovbemærkningerne at sikre "kapaciteten og absorptionsevnen" i kommunerne mv. ved at forbedre mulighederne for at håndtere modtagelsen og integrationen af flygtninge og familiesammenførte til flygtninge i tilfælde af en markant øget tilstrømning til Danmark. Loftet vil kunne anvendes midlertidigt til at håndtere ekstraordinære situationer som fx hvis antallet af asylansøgere stiger, som det skete i 2015-16.

Hvis udlændinge- og integrationsministeren fastsætter et loft, så skal Udlændingestyrelsen først vurdere om en ansøger skal meddeles tilladelse til familiesammenføring. Dernæst skal de tage stilling til, om en udskydelse vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Hvis det ikke

er tilfældet, så skal Udlændingestyrelsen afgøre, hvilke ansøgere der den pågældende måned skal meddeles tilladelse til familiesammenføring, og hvem der skal vente, fordi de bliver omfattet af loftet. Det vil i praksis betyde, at familiesammenføring med en herboende flygtning for nogen udskydes op til 3-4 måneder.

Repatriering

Loven indeholder også ændringer i reglerne vedr. repatriering dvs. flygtnings frivillige tilbagevendelse til deres oprindelsesland med støtte fra den danske stat. Det nye i reglerne er kort fortalt:

- Der vil fremover kunne ydes repatrieringsstøtte til personer med minimum ét års lovligt ophold i Danmark, som frivilligt ønsker at repatriere til et land, hvor sikkerhedssituationen er sådan, at der aktuelt meddeles midlertidigt ophold efter udlændingelovens § 7, stk. 3. Det vil sige flygtninge fra Syrien på nuværende tidspunkt.
- Personer med dobbelt statsborgerskab (dansk og et andet) kan nu søge om økonomisk støtte til at repatriere, hvis de frasiger det danske statsborgerskab.
- Kommunerne får mulighed for at tilbyde vejledning og opkvalificering i form af korterevarende kurser, som vil være relevant med henblik på at kunne understøtte og forberede tilbagevenden til oprindelseslandet. Det er rettet mod personer omfattet af repatrieringsloven, og kommunen vil i disse tilfælde kunne fravige kravet om en kontinuerlig virksomhedsindsats.

Ikrafttrædelse pr. 1. marts 2019.

Udrejsecenter Lindholm

Der skal som led i udmøntning af finanslovsaftalen for 2019 etableres et nyt udrejsecenter på øen Lindholm. Af lovbemærkningerne fremgår det, at personer på tålt ophold, udlændinge, som er udvist på grund af kriminalitet eller af hensyn til statens sikkerhed, fremmedkrigere og afviste asylansøgere, som er dømt for kriminelle forhold, skal overføres til et nyt udrejsecenter, der skal etableres på øen Lindholm. Der er på nuværende tidspunkt ikke tale om andre grupper end disse. Det forventes, at udrejsecentret vil være klar til at modtage de første beboere i 2021.

Ændring af målgrupper i integrationsloven

Loven ændrer integrationslovens personkreds, idet familiesammenførte opdeles i to hovedgrupper alt efter, hvem de bliver familiesammenført til jf. integrationslovens § 2. Det vil sige, at fremadrettet er målgrupperne således:

- Flygtninge
- Familiesammenførte til flygtninge
- Familiesammenførte til andre (fx danske & nordiske statsborgere og personer med permanent ophold i mere end de sidste 3 år).
- Indvandrere

Ikrafttrædelse: 1. juli 2019.

Integrationslovens formålsparagraf ændres

Det er integrationsloven, der definerer rammerne for flygtninges og andres ophold i Danmark. Det fremgår af integrationslovens formålsparagraf, at loven skal *"sikre, at nyankomne udlændinge har mulighed for at udnytte deres evner og ressourcer med henblik på at blive selverhvervende og aktivt deltage i og bidrage i det danske samfund på lige fod med øvrige borgere i overensstemmelse med grundlæggende værdier og normer i det danske samfund"* jf. Integrationslovens § 1. Denne del af formålsparagraffen ændres ikke.

Der er derimod to ændringer i formålsparagraffen:

- Nyankomne skal være bekendt med, at rammerne for deres ophold i Danmark defineres af den enkeltes opholdsgrundlag.
- Den del af formålsparagraffen, der omhandler, at nyankomne skal have kendskab til, at vellykket integration er en forudsætning for at få permanent opholdstilladelse, udgår.

Ikrafttrædelse pr. 1. marts 2019.

Selvforsørgelses- og hjemrejseprogram (integrationsprogram)

Det nuværende *"integrationsprogram"* ændrer navn til *"selvforsørgelses- og hjemrejseprogram"* for flygtninge og familiesammenførte til flygtninge og ændrer navn til *"introduktionsprogram"* for familiesammenførte til andre. Ifølge lovbemærkningerne skal der være en tydelig forventningsafstemning fra starten om, at flygtninge og familiesammenførte til flygtninge som udgangspunkt skal være her midlertidigt og kun så længe de har brug for beskyttelse.

Programmets indhold ændres ikke, så flygtninge og familiesammenførte til flygtninge vil fortsat tilbydes danskundervisning og beskæftigelsestilbud efter integrationslovens kap. 4. Fokus er fortsat, at den enkelte kommer i beskæftigelse hurtigst muligt og bliver selvforsørgende.

Ikrafttrædelse pr. 1. juli 2019.

Ændring af flere navne – erklæring & kontrakt

Derudover ændrer *"Erklæring for integration og aktivt medborgerskab"* navn til *"opholds- og selvforsørgelseserklæring"* og *"integrationskontrakt"* ændrer navn til *"kontrakt"*. Der ændres ikke på kravet om, at nyankomne skal indgå en kontrakt, når de bliver boligplaceret og starter et integrationsprogram (selvforsørgelses- og hjemrejseprogram). Ligesom de fortsat skal underskrive den ovennævnte erklæring, der er en af betingelser, hvis man senere søger om permanent opholdstilladelse.

Ikrafttrædelse pr. 1. marts 2019.

Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse (integrationsydelse)

Efter den nugældende lov skal man have boet i Danmark i 9 år ud af de seneste 10 år og have opfyldt et beskæftigelseskrav på mindst 2½ års ordinært fuldtidsarbejde inden for de seneste 10 år, for at være berettiget til uddannelses- eller kontanthjælp.

Hvis man ikke opfylder de to krav, så er man berettiget til den lavere **integrationsydelse**, hvis man ellers opfylder de øvrige betingelser jf. lov om aktiv socialpolitik.

L140 indeholder to centrale ændringer i forhold til integrationsydelsen:

- 1) Ydelsen ændrer navn til "*selvforsørgelses- og hjemrejseydelse*" for flygtninge og familiesammenførte til flygtninge og til "*overgangsydelse*" for øvrige personer.
- 2) Selvforsørgelses- og hjemsendelsesydelsen samt overgangsydelsen nedsættes med 2.000 kr. pr. måned for enlige forsørgere og med 1000 kr. pr. måned pr. person for samlevere og gifte forsørgere. Nedsættelsen skal dog først ske, når retten til den halve børne- og ungedydelse er optjent efter 3 års ophold i Danmark.

Siden d. 1. januar 2018 skal man have haft bopæl eller beskæftigelse i Danmark i 6 år ud af de seneste 10 år for at have optjent retten til de fulde børne- og ungedelser. Retten optjenes gradvist med en procentdel hvert halve år.

Personer, der har optjent retten til de fulde børne- og ungedelser efter de gamle regler, hvor optjeningsperioden var på 2 års bopæl eller beskæftigelse inden for de seneste 10 år, vil være omfattet af nedsættelsen, da alle efter de gamle optjeningsregler har opnået retten til de fulde børne- og ungedelser pr. 1. januar 2020.

Selvforsørgelses- og hjemrejseydelsen, overgangsydelsen (forsørgere – gifte/samlevere):

Nedsættes med 1.000 kr. pr. person pr. måned fra 8.498 kr. til 7.498 kr. (2019- niveau) pr. person – svarende til 2.000 kr. pr. husstand.

Selvforsørgelses – og hjemrejseydelse og overgangsydelse for enlige forsørgere:

Nedsættes med 2.000 kr. pr. måned fra 12.145 kr. til 10.145 kr. (2019-niveau).

Der foretages tilsvarende en nedsættelse af de aktuelle kontanthjælpsloft for forsørgere for at sikre, at den kommende nedsættelse af ydelsen ikke giver plads under loftet til yderligere boligstøtte eller særlig støtte.

Hvis I som frivillige eller ansatte møder flygtninge og familiesammenførte, der er i tvivl om de bliver omfattet af reglerne om nedsættelse af ydelsen, kan de kontakte deres kommune for yderligere information.

Ikrafttrædelse pr. 1. januar 2020.

Retskrav på adgang til permanent bolig

Ifølge de nye ændringer skal nyankomne flygtninges ret til at få anvist en permanent bolig efter integrationslovens § 12 ophæves helt, så kommunerne fremover kun er forpligtet til at anvise nye flygtninge et midlertidigt opholdssted (dvs. en midlertidig bolig) efter integrationsloven. Kommunerne *kan* dog stadig anvise en permanent bolig efter integrationsloven til flygtninge, der bor i en midlertidig bolig og fortsat er boligsøgende. Ellers vil spørgsmålet om en kommune i sådanne situationer skal anvise en bolig, afgøres efter den almindelige forpligtelse og løsning af boligsociale problemer ligesom for andre boligsøgende. Retten til at få anvist en permanent bolig (når det er muligt) gælder fortsat for de flygtninge, der allerede er visiteret til en kommune før den 1. marts 2019.

Ikrafttrædelse pr. 1. marts 2019.

Hjælp i særlige tilfælde

Ifølge integrationsloven kap. 6 kan flygtninge og familiesammenførte m.fl. søge om hjælp i særlige tilfælde dvs. økonomisk hjælp til enkeltudgifter som fx medicin, sygebehandling, tandlæge og andre nødvendige enkeltudgifter.

Med L140 fjernes den statsrefusion på 50 pct., som kommunerne modtager fra staten i forlængelse af bevilling af disse enkeltudgifter. Kommunerne skal i stedet kompenseres via bloktilskuddet, så der ikke længere er tale om direkte kompensation i forhold til den enkelte kommunes faktiske udgifter på området. Det *kan* betyde, at kommunens økonomiske incitament til at begrænse udgifterne til hjælp i særlige tilfælde øges.

Ikrafttrædelse: 1. januar 2020.

Adgang til gratis videregående uddannelse

Alle opholdstilladelser til flygtninge og familiesammenførte til flygtninge vil fremadrettet pr. 1. marts 2019 eller pr. 1. juli 2019 være med henblik på midlertidigt ophold i Danmark. Det har medført mange spørgsmål om flygtninge med en opholdstilladelse efter § 7, stk. 1 og stk. 2 samt § 8 stk. 1 og stk. 2 samt familiesammenførte til dem ikke længere vil kunne tage en gratis videregående uddannelse. Det er dét der kaldes *afledte rettigheder* af en opholdsstatus.

Det fremgår af lovbemærkninger til L140 og flere ministersvar, at flygtninge med en opholdstilladelse efter § 7 stk. 1 og stk. 2 og § 8 stk. 1 og stk. 2 og familiesammenførte til dem fortsat skal kunne tage en videregående uddannelse uden egenbetaling. Der vil derfor blive lavet de nødvendige tekniske regelændringer i de pågældende ministerier. Flygtninge med opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, stk. 3 og familiesammenførte til dem skal desværre fortsat selv betale en videregående uddannelse.

Stemmeret og valgbarhed til kommunale og regionale valg

Indtil nu har der været et krav om 3 års lovligt ophold i Danmark før man har ret til stemme og stille op til kommunale og regionale valg. Dette opholdskrav sættes op til 4 år for alle valg, der afholdes efter lovens ikrafttrædelse den 1. marts 2019. I praksis vil det første gang være den 3. tirsdag i november 2021.

Dansk Flygtningehjælps tilbud Asylrådgivning & inddragelse

Rådgivning vedrørende alle faser af asylproceduren herunder ansøgning om asyl, endeligt afslag, inddragelse og hjemsendelse.

Dansk Flygtningehjælp
Borgergade 6, 1300 København K
Tlf. 3373 5000 (hverdage kl. 9-15)

Åben rådgivning på kontoret i Borgergade om onsdagen kl. 10-13. Asylansøgere og flygtninge, der har spørgsmål om inddragelse og nægtelse af forlængelse kan henvende sig i den åbne rådgivning. Kræver ikke forudgående aftale. Der er ikke tolke til stede.

Repatriering

Rådgivning og information til flygtninge og indvandrere, som overvejer at vende frivilligt tilbage til deres hjemland eller tidligere opholdsland.

Find mere info her: <https://flygtning.dk/danmark/om-at-vende-hjem>

E-mail: atvendehjem@drc.ngo & tlf. 3373 5000

Frivilligrådgivningen

Spørgsmål om fx familiesammenføring, permanent ophold, statsborgerskab, integrationsloven og sociallovgivning. Rådgivningerne er bemandet med jurister, socialrådgivere og andre fagpersoner, der arbejder frivilligt.

Find mere info, adresser & åbningstider her:

<https://flygtning.dk/frivillig/vores-arbejde/frivilligraadgivningen>